

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1982/297
KARAR NO : 1983/548

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanıklar : Namık Çetin ve arkadaşları

O L A Y : a-) 2-4-1971 günü sanık Kenan'ın "Türkiye Halkına" başlığını taşıyan " Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu" nunca hazırlanıp TCK.nun 141.maddesine aykırı amaç güden bildiri ile, yurda girişi ve dağıtımı yasaklanan Türkiye'de Kurtuluş adlı gazeteyi bazı kişilere ve işçilere vermek suretiyle TCK.nun 141.ve 534.maddelerine aykırı davrandığı ileri sürülerek Orhaneli C.Savcılığınca talepname ile kamu davası açılmıştır.Orhaneli Sorgu Hakimliği'nin yetkisizlik kararı üzerine dosya Bursa Sorgu Hakimliği'ne intikal etmiştir.

b-) 1-1-1971 günü sanıkların Bursa ilinde, şehrin görülebilir yerlerine " kahrolsun hain AP iktidarı" yazılı küçük dövizleri yapıştırdıkları ve böylece hükümetin manevi şahsiyetini tahkir ettikleri ileri sürülerek Bursa C.Savcılığı'nca talepname ile kamu davası açılmış,

c-)Bursa Sorgu Hakimliği'nce her ikidava şahsi ve fiili irtibat nedeniyle birleştirilmiş, 14-7-1971 gününde, 1971/54-161 sayı ile; atılı suçun, sıkıyönetim ilânını gerektiren fiillerden olduğu, sanıkların Dev-Genç ve DDB. adlı örgütler paralelinde çalıştıkları, sanıklardan Namık'ın sıkıyönetimce aranan kişilerden olduğu, davanın 1402 sayılı yasa'nın 13.ve 15.maddelerine göre, sıkıyönetim mahkemesinin görevine girdiği gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

d-) İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığı; aynı sanıklar hakkında aynı suçlardan dolayı sıkıyönetim askeri mahkemesine kamu davası açmış,

e-) İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi: 26-11-1971 gününde, 1971/256-104 sayı ile; suçun, sıkıyönetim bölgesi dışında ve sıkıyönetimden önce işlendiği, sıkıyönetim ilânını gerektiren fiillerden olmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Bursa Sorgu Hakimliği kararı ile Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi kararı arasında çıktığı ileri sürülen olumsuz görev uyuşmazlığı üzerine konuyu inceleyen Yargıtay Ceza Genel Kurulu; İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılmasına karar vermiştir.

Dosya kendisine ulaşan İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi; Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun Askeri Mahkemelerle, Umumi Mahkemeler arasında doğan görev ve hüküm uyuşmazlıklarını çözümlemeye yetkili olacağına dair bir yasa hükmü bulunmaması nedeniyle, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun mahkemelerini görevli kılan kararının bağlayıcı nitelikte olmadığını belirterek Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kurulması-

na kadar dosyanın Askeri Savcılıkta bekletilmesine karar vermiş, Uyuşmazlık Mahkemesi kurulana dek dosya Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Savcılığında bekletilmiş, savcılığın 5-4-1982 günlü, 1982/4 sayılı yazısı ile olumsuz görev uyuşmazlığının çözümü için dosya mahkememiz'e gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, Y. İsmet Ayer, Ali Suat Erkoç, Mustafa Aksoy, Necati Karakış, Yavut T. Özgen ve Muammer Aksüt'ün katılmaları ile yaptığı, 17-10-1983 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M. İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askeri Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in olumsuz görev uyuşmazlığının koşulları oluşmadığından başvurunun reddi gerektiği yolundaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

Talepname ile açılan kamu davasında, Bursa Sorgu Hakimliği'nce görevsizlik kararı verildiğinden, öncelikle sorgu hakimlerinin verecekleri görevsizlik kararlarının nitelikleri ve doğuracağı sonuçlar üzerinde durmak, sorgu hakimliği kararı ile sıkıyönetim askeri mahkemesi kararı arasında olumsuz görev uyuşmazlığının doğup doğmadığını saptamak gerekir.

CMJK.nun 171.ve onu izleyen maddelerine göre, ilk soruşturmaya tabi hallerde kamu davası C.Savcılığı tarafından düzenlenen ve sorgu hakimliğine verilen talepname ile açılır. Talepnameyi alan sorgu hakimi CMJK.nun 173.maddesine göre bu talepnameyi " görev veya yetkisizlik, kamu davasının kabule şayan olmaması veya işin ilk soruşturmaya tabi cinsten bulunmaması, yahut fiilin cezai müstelzim olmaması" sebeplerinden birine dayanarak reddetme yetkisine sahiptir. Öte yandan, aynı yasa'nın 19.maddesi sorgu hakimine" ilk soruşturma yapılan işlerde son soruşturmanın açılmasına, sanığın muhakemesi'nin men'ine, kamu davasının düşmesine veya son soruşturmanın geçici olarak durmasına" karar verme yetkisi tanımaktadır.

Olayda sorgu hakimi, ilk soruşturma açıldıktan sonra görevsizlik kararı vermiştir. Uygulamada sorgu hakimlerinin bu işte olduğu gibi, görevsizlik kararları verdikleri Ceza Yargılama Usulüne ilişkin ve öğreti alanındaki eserlerde de sorgu hakimlerinin görevsizlik kararları verebileceklerinin yazıldığı görülmektedir.

Sorgu hakimleri özellikle başka yargı kolunun görevine giren işlerde, örneğin askeri mahkemelerde son soruşturmanın açılmasına karar veremeyecekleri gibi, tesis ettikleri görevsizlik kararları da, Ceza Yargılamaları Usulü Yasa'sının 263.maddesinde belirtilen sonucu doğurmaz. Sözü edilen maddede görevsizlik kararları için" bu karar son tahkikatın açılmasına dair olan bir kararın bütün neticelerini hasil eder" hükmünün öngörülmesi olmasına karşın sorgu hakimlerinin görevsizlik kararları böyle bir sonuç ortaya koymaz. Çünkü bu kararın" talepten reddi" niteliği taşıdığı açıktır. Bu kararın görevli mahkemeye, dava açılıncaya kadar kamu davasını ortadan kaldırdığını kabul etmek, CMJK.nun 171., 191.ve 263.maddeleri gereğidir.

2247 sayılı yasa'nın 14.maddesine göre olumsuz görev uyuşmazlığının doğduğunun ileri sürülebilmesi için, Adli, İdari, Askeri Yargı mercilerinden en az ikisinin verdiği aynı nedene ve konuya ilişkin görevsizlik kararlarının kesin veya kesinleşmiş olması gerekmektedir.

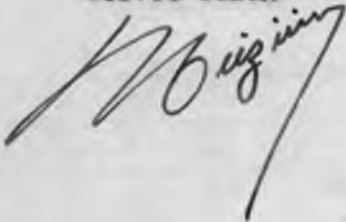
Dava konusu olayda, CMUK.nun 171., 191., 263. maddeleri hükümlerine göre, sorgu hakimlerince verilen görevsizlik kararları talepten reddi anlamı taşıdığından, sorgu hakimliği kararı Adli Yargı yerinde açılmış olan kamu davasını ortadan kaldırmıştır. Askeri Savcılıkca sıkıyönetim askeri mahkemesine iddianame ile dava açılması, ortada bu mahkemede CMUK.nun 263. maddesi anlamında son soruşturmanın açılması sonucunu doğuran bir görevsizlik kararının bulunmadığını göstermektedir.

Her ne kadar, sıkıyönetim askeri mahkemesince verilen son görevsizlik kararı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü hakkındaki yasa'nın 176. maddesi uyarınca usulüne uygun olarak düzenlenmiş bir iddianamenin bütün sonuçlarını doğurmakta ise de; dava dosyasının kamu davasının açıldığı görevli ve yetkili mahkemeye gönderilmesi gerekirken gönderilmemesi bunun sonucu olarak da görevli ve yetkili Adli Yargı yerince verilmiş bir görevsizlik kararının bulunmaması nedeniyle olumsuz bir görev uyuşmazlığı doğmadığından, başvurunun reddine karar verilmesi gerekir.

SONUC : İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Nolu Askeri Mahkemesi'nce verilen 26-11-1971 günlü, 1971/256-104 sayılı görevsizlik kararı CMUK.nun 263. ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluş ve Yargılama Usulü Kanununun 176. maddeleri gereğince son soruşturmanın açılması kararının bütün sonuçlarını doğuracağı cihetle iş bu karar gereği dava dosyasının kamu davasının açıldığı Adli Yargı yeri olan Bursa görevli ve yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmesi gerekirken zuhulen yeniden aynı yer sorgu hakimliği'ne gönderildiği ve bu durumda yetkili ve görevli Adli Yargı yerinde verilmiş bir görevsizlik kararı mevcut olmadığı için 2247 sayılı yasa'nın 14. maddesi uyarınca olumsuz görev uyuşmazlığının koşulları gerçekleşmediğinden, başvurunun aynı yasa'nın 27. maddesi gereğince reddine ve dava dosyasının gerekli yasal işlem yerine getirilmek üzere 4. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcılığına geri çevrilmesine, 17-10-1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

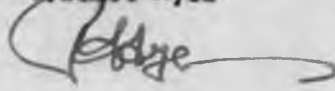
Başkan

Servet Tüzün

Üye

Y. İsmet Ayer

Üye

Ali Süat Erkoç

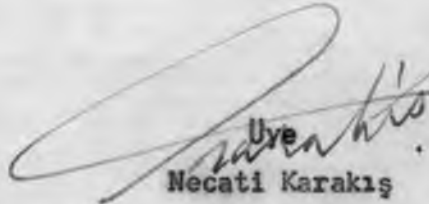

Üye

Mustafa Aksoy

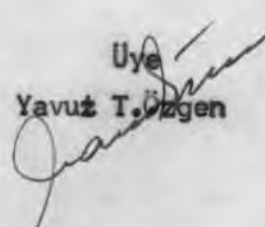
Üye

Necati Karakış

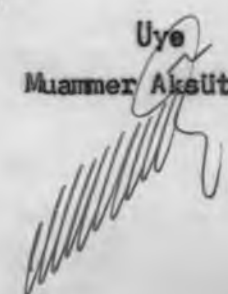
Üye

Yavuz T. Özgen

Üye

Muammer Aksüt

17-10-1983

S.Y.